

Az Erdészeti Kísérletek-ben:

Tanulmány az ungmegyei bükk-őserdők faállományának szerkezetéről 1906. 105. old.

A krassovai szilvafák megdőlése 1908. 128. old.

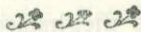
A magyarországi erdők jövedelmezőségi viszonyai a XIX. század utolsó évtizedében 1909. 77. old.

Előhaladás a luczfenyőerdők vastagsági összetételének elméletében és az u. n. mellékállomány kiválásának felfogásában 1909. 162. old.

A kitettség hatása az erdészeti jelentőségű fa- és cserjefajok tenyésztére a Magyar Állam területen 1912. 1. old.

*

Fekete Lajos hült tetemét július 2-án, d. u. 5 órakor kísérték a főiskola diszcsarnokából a selmeczbányai Kopogó melletti sírkertbe, a főiskola tanári testületének, az ifjuságnak és a közönségnek nagy részvétele mellett. A földmivelésügyi minisztériumot *Héjas Kálmán* főerdőtanácsos, az Országos Erdészeti Egyesületet *Vadas Jenő*, *Jankó Sándor* és *Krippel Móricz* választmányi tagok képviselték.

Téglás Károly †

A múlt hó utolsó napján súlyos és váratlan veszteség érte a magyar erdészetet.

Téglás Károlyt szólította el körünkből a kérlelhetetlen halál, kiben a kincstári erdészet vezetőjét, egyesületünk egyik legbuzgóbb választmányi tagját, lapunk pedig egyik legértékesebb, hivatott munkatársát gyászolja.

Lelkesedéssel telt, mély tudású szakembert veszítettünk benne, kit sokoldalú képességei, kiváló egyéni sajátságai aránylag fiatalon emeltek az ország első, legnagyobb erdőgazdaságának élére s akitől ennek következtében a magyar erdészet még sokat, igen sokat várhatott.

Végtelenül fájdalmas, hogy immár a sors kifürkészhetlen akarata folytán bucsut kell tőle venni.

Mint erdész, egyik leghivatottabb szószólója és törhetetlen előharcosa volt a modern gazdálkodásnak s széles munkakörében ez irányban sokat és maradandó dolgokat alkotott.

De a gyakorlati erdőgazdasággal való foglalkozás nem csökkentette benne az egykori tanár rajongó idealizmusát s a gazdálkodásban elérhető pillanatnyi anyagi előnyök sohasem feledtették vele azt a nagy közgazdasági hivatást, amelyet a magyar erdőszet betölteni hivatott s amelynek érdekében ő oly sokat és oly szép eredménynyel fáradozott.

E téren nyilvánult meg egész lelkületének legkiemelkedőbb vonása, izzó, megalkuvást nem ismerő magyarsága, amely még a legszorosabb értelemben vett szakkérdések elbírálásánál sem tévesztette szem elől végcélját: hazája, nemzete javát.

A határszéleken töltött hosszas és sokoldalú szolgálata igen hamar ráirányították figyelmét arra a fontos nemzeti és közgazdasági szerepre, amelyet az erdőszet éppen a végvidéken betölteni hivatott. S hogy mekkora súlyt helyezett az állami erdőgazdaságnak és a helyes erdőgazdasági politikának a határszéleken való térfoglalására, azt az ő kezdeményezésére történt *erdélyi és határszéli birtokvásárlások*, valamint a *havasgazdálkodás* és a *legelőkérdés* megoldása körüli működése igazolja, amelyek éppen a nemzetiségi vidékeken birnak különös jelentőséggel.

A kincstári birtokszerzés és a kincstári erdőgazdálkodás fejlesztésére irányuló nagyarányú tevékenységének egyik legnagyobb eredménye az 1913. évi XXXIII. t.-cz. megalkotása, amelylyel nemcsak az *erdővásárlási alap* részére nyitott bőséges segélyforrást, de egyuttal az *erdőfeltárási*

alap megalkotásával igen jelentékeny összegeket biztosított a kincstári erdők szállítási berendezésének fejlesztésére is, amelyben helyes érzéssel a gazdaság általános emelésének és a természetes felújítás általa pártfogolt tágabb körű érvényesítésének alapfeltételeit látta.

A kincstári erdők jövedelmezőségének emelésére, az utóbbi évek kedvezőtlen gazdasági viszonyai között is, módot talált és számos gyakorlati intézkedésével segítette elő az állami erdőbirtok termékeinek jobb értékesítését, az erdők belterjesebb ápolását és felújítását. Erdőgazda volt a legnemesebb értelemben.

Sokoldalú képzettsége, tág látóköre azonban emellett mentesítették minden elfogultságtól s az erdészetnek más gazdasági ágak érdekeit is érintő ügyeit mindenkor a legnagyobb pártatlansággal bírálta el.

Mint tanárt, az alapos tudás, kiváló előadóképesség és a fiatalság iránt érzett igaz szeretettel párosult igazságos szigor jellemezték.

A magánéletben a csendes, mély érzések, a családiaság és az őszinte barátság embere volt. Éles és gyors ítélőképessége, páratlan higgadtsága és önuralma, szabatos, világos, magyaros előadása, ékesszólása súlyt és tekintélyt biztosítottak egyéniségének, míg másrésről rokonszenves megjelenése, a mások bajaival szemben tanusított jóindulatu megértés, a minden tétében megnyilvánuló kartársi szeretet és önzetlenség kedvelté tették őt mindazok előtt, kik vele gyakrabban érintkeztek.

*

Rövid életrajzát az alábbiakban közöljük.

Téglás Károly 1864 márczius 15-én született Sepsiszentgyörgyön, Háromszék vármegyében. Középiskolai tanulmányainak a dévai főreáliskolán való elvégzése után 1882-ben lépett be a selmecz-

bányai erdészeti akadémia hallgatói közé, s az erdészeti szak elvégzése után 1885 évi augusztus hó 17-én a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületében kezdte meg állami szolgálatát. Itt és a bustyaháza m. kir. erdőhivatalnál töltött öt évi gyakorlati szolgálat után, miközben mint egyévi önkéntes katonai kötelezettségének is eleget tett, az akadémia növénytani tanszékéhez osztották be tanársegédnek, ahonnan 1892-ben mint erdőgondnok Topánfalvára került. Ebben a minőségben oly mértékben nyerte meg az ottani nép bizalmát, hogy 1896-ban képviselőjelöltjüknek kérték fel, azonban báró Bánffy Dezső akkori miniszterelnök tanácsára nem fogadta el a felajánlott jelöltséget. Tanársegédi működése alatt írta „Erdővédelemtan“ című, maig is használt tankönyvét.

1896-ban már a brassói erdőfelügyelőségénél, majd 1899-ben az ugyanottani állami erdőhivatal élén találjuk őt, ahol különösen a birtokossági erdők gazdálkodásának és ügyvitelének rendezése körül mintaszerűt alkotott és az erdőmivelés feladatai iránti nagy hajlamát és kiváló tudását érvényesíthette.

Már Topánfalván, még inkább azonban itt a székelység hazájában volt alkalma a legeltetés kérdésével gyakorlatilag foglalkozni. Felismerve nagy jelentőségét, az őt mindenben jellemző alapossággal tanulmányozta e kérdést, gazdakörökben a néplélek nagy ismeretére valló talpraesett és gyökeres megoldást kereső felolvasásokat tartott s később is, a kincstári havasgazdaság fejlesztésénél és az Országos Erdészeti Egyesület körében szívesen tért vissza erre a tárgyra, amely felett teljesen uralkodott. Az Országos Erdészeti Egyesület 1902. évi menyházai közgyűlésén előadója volt a legelőkérdésnek, s azt erdőgazdasági és közgazdasági vonatkozásban nagy szaktudással és minden elfogultság nélkül tárgyalta. Ebből folyólag kidolgozta az Országos Erdészeti Egyesület javaslataként egy legelőgazdasági törvény tervezetét (1905), amely mint szerves egész ugyan nem valósult meg, de kiindulópontja és alapja volt a legelőkről azóta hozott több részleges törvénynek. Az erdő- és mezőgazdaság között mutatkozó ellentétek kiegyenlítéséről értekezett utoljára az Erdészeti Lapok 1911. évi I. füzetében, ebben is visszatérve kedves tárgyára.

1903-ban a főiskola erdőhasználati tanszékére hívták meg. Nagy lelkesedéssel szentelte magát tárgyainak, s legnagyobb

kedvét talán ennek a hivatásának teljesítésében lelte. Rendkívüli munkaerővel dolgozta át előadásainak anyagát, számos saját tapasztalatot, eszmét vive azokba belé. Ha hosszabb ideig szentelhetette volna magát a tanári működésnek, az erdészeti irodalmat és tudományt bizonyára értékes művekkel gazdagította volna, amelyek, csakhamar újabb szolgálati körbe lépven, csak vázlatok és jegyzetek alakjában maradtak hátra.

Tanári évei alatt több külföldi tanulmányutat tett Ausztria, Németország és Románia erdőségeibe.

Négy évi tanári működés után, 1907-ben lépett be a földmivelésügyi minisztérium szorosabb kötelékébe, mint a kincstári erdők gazdasági ügyeit intéző I/B/1. ügyosztály vezetője, s az 1911. évben felsőbbsege bizalma, miniszteri tanácsosi ranggal, a kincstári erdők ügyeit ellátó erdészeti I/B. főosztály élére állította, mely minőségben kifejtett tevékenységét már fennebb méltattuk.

1912-ben az Országos Erdészeti Egyesület a magyar erdőgazdaság körüli érdemeiért való elismerésének a Horváth-Sándor-jutalomdíj odaítélése által adott kifejezést.

Az erdészeti államvizsga-bizottságnak régi tagja volt, s utóbbi időben többször mint annak helyettes elnöke is működött.

A múlt év folyamán a magyar kormány a hadműveletek során elpusztult kárpáti községek újraépítése érdekében indított akció központi vezetésével bizta meg, s e községekre vonatkozólag a kormányhatósági megbízott teendőit ruházta reá, amelyeket nemes lelke egész odaadásával és a nép szükségletei iránti kiváló gyakorlati érzéssel és hivatottsággal intézte még betegágyában is.

E téren kifejtett kiválóan eredményes munkássága elismerésül Ő Felsége ez év elején a Lipót-renddel tüntette ki.

A kitüntető megbízást — sajnos — nem sokáig viselhette.

Február végével súlyos természetű betegség szegezte ágyhoz, s az alattomos kór négy hónap alatt felemészte életerejét. Bámulatos türelemmel viselt hosszas, kínos szenvedéseitől június hó 30-án a hajnali órákban váltotta meg a halál.

Elhunytát neje, leányán és két fián kívül, kik közül egyik, mint tüzérhadapród, az északi harctéren teljesít szolgálatot, kiterjedt előkelő rokonság gyászolja.

Temetése folyó hó 2-án délután ment végbe óriási részvét mellett. A földművelésügyi minisztert dr. Bartóky József v. b. t. t. államtitkár képviselte, s az erdészeti főosztályok egész tisztikarán kívül ott láttuk a minisztérium többi főosztályainak, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium erdészeti osztályának, a bányászati és erdészeti főiskolának, az Országos Erdészeti Egyesületnek, valamint a vidéki erdészeti igazgatási hivataloknak nagyszámu képviselőit is.

Petri Elek ref. püspök mélyen megható szavai után a sirnál *Bund* Károly, az Országos Erdészeti Egyesület titkára a következő szavakkal bucsuzott a boldogult kartárstól:

Az Országos Erdészeti Egyesület és kartársaid nevében emelek szót e szomorú órában, szeretett barátunk, hogy sírhelyed előtt, lelkünk mély fájdalomtól megrendülten bucsut vegyünk Tőled, ki oly időelőtt távoztál körünkből.

Nem itt a helye annak, hogy a magyar erdőgazdaság érdekében oly nagy hivatottsággal kifejtett munkásságodat részletesebben méltassam. Fényes tehetőségeid és mindig egész emberre valló munkád gyorsan kiemeltek kartársaid közül és esetekben valóban az érdemesség, a hivatottság volt az, amely elismerésre találva, változatos és nagy áttekintést nyújtó külső szolgálat, s a tudomány- és szakoktatásnak szentelt néhány év után java férfikorodban állított az ország első erdőgazdaságának, a magyar állami erdőknek élére, melyek gazdasági fellendítésére az erdő és hivatásod igaz szeretetéből, egyben azonban alapos tudásod és tapasztalataid gazdag tárházából merített jól megfontolt programmod volt.

A sors nem úgy határozott, hogy előrelátó terveidet mind meg is valósítsd; ime életed delén megszakadt annak fonala!

Mi azonban, akik működésedet megfigyelhettük, láttuk, hogy sohasem dolgoztál a pillanatnak, a múlt érdeknek, hanem mindig egész munkát végezve, a végcél: nemzedet, embertársaid jól felfogott javát tartottad szem előtt. Sohasem feledkeztél meg arról, hogy az a fa, amelyet ledöntünk, őseinket látta, s azt a csemétét, amelyet ültetünk, csak a késő unokák fogják learathatni.

Mindig tiszteletreméltó munkásságod mindannyiunk osztatlan benső tiszteletét és becsülését biztosította Részedre.

A mi szomorúságunk, a mi bánatunk azonban, mely lelkünket betölti és szívünket összeszorítja, nem csupán ebből a kartársi tiszteletből fakad; forrása mélyebb: ered abból a szívünkben gyökeret vert igaz szeretetből, melylyel Irántad viseltettünk. Szintiszta jellemed megóvott attól, hogy gyorsan a magasba emelkedve, a hiúság ördöge erőt vegyen Rajtad; magas vezető állásodban is megőrizted lelked egyszerűségét és idealizmusát, s maradtál az, ami voltál, mindannyiunk jóindulatu, szerető barátja.

Kétszeresen nehezen nyugszunk ezért bele a Gondviselés megrendítő végzésébe, amely bennünket Tőled, aki reményünk voltál, megfoszt; hiányozni fogsz forrón

szeretett hazád boldogulását czélzó munkád terén és fájdalmas ür marad szívünkben is, amelyet immár csak a kegyeletteljes megemlékezés tölthet ki.

Bánattelt szívvel bucsuzunk Tőled, Téglás Károly. Immár méhébe fogad az a föld, melyből életerőt szív hazánk suttogó erdőkoszoruja, melyet Te oly forrón szeretél, melynek étedet szentelted, melyet ápolnál és gondoznál, s melynek még oly nagy hasznára lehetél volna.

Emlékezeted szeretetteljesen megőrizve fog szívünkben élni, amig mi is követünk az örökkévalóságba.

Téglás Károly, Isten Veled!

*

Téglás Károly irodalmi működését alábbiakban ismertetjük:
Önálló művek:

Erdővédelemtan, Selmezbánya 1893.

A legelőgazdaság rendezéséről, Brassó 1902.

Az *Erdészeti Lapok*-ban következő közleményei és tanulmányai jelentek meg, melyek kivétel nélkül rendkívüli írói tehetségéről és alapos szaktudásáról tesznek tanúságot.

Léghőri csapadékok káros hatása a talajra 1892. 22. old.

Sikertelen kísérletek a Botrytis tenellával 1892. 854. old.

Az édes berkenye 1895. 433. old.

A Lyda hypotrophica 1895. 434. old.

A hangyákról 1895. 469. old.

A községi erdősitésekhez szükséges csemetekertekről 1899. IV. 319. old.

Tapasztalatok a Mikolás-féle dombos és a Kozesnik-féle fészkes ültetésről 1901. II. 67. old.

Az áskák pusztítása sörrel 1901. III. 258. old.

A Mikolás-féle dombos ültetésről 1902. III. 363. old.

*) A legelőkérdés erdőgazdasági és közgazdasági szempontból 1902. X. 1117. old.

*) Az Országos Erdészeti Egyesület javaslata a legelőgazdasági törvényre vonatkozólag 1905. XII. 1021. old.

Fekete Lajos 1906. IX. 655. old.

Az erdő- és mezőgazdaság között mutatkozó ellentétek kiegyenlítéséről 1911. I. 106. old.

*) Losonczi báró Bánffy Dezső emlékezete 1912. I. 1. old.

A csillaggal jelölt munkák külön füzet alakjában is megjelentek

